

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. декана факультету
педагогіки та психології
проф. О. В. Матвієнко

Схвалено Радою факультету
педагогіки та психології
Протокол № 1
“ 19 ” вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
варіативної навчальної дисципліни

Академічне письмо

(назва навчальної дисципліни)

освітнього рівня ***магістр (збірні групи, денна)***
(назва освітнього рівня)

галузі знань ***01 Освіта (Педагогіка)***
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності ***013 Початкова освіта***
(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом _____

Київ – 2019 рік

Робоча програма з *«Академічне письмо»* для студентів освітнього рівня **«магістр»** галузі знань **01 «Освіта»**, спеціальності **013 «Початкова освіта»**. – 13 с.

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради від « 19 » вересня 2019 р., протокол № 1.

Розробники: професор *Семеренко Г.В.*, кандидат філологічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
української мови та методики навчання
факультету педагогіки і психології НПУ ім.М.П.Драгоманова

Протокол від “ 27 ” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри _____ професор, к.філол.н. *Семеренко Г.В.*
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис дисципліни ВВ2.3.07

Шифр

Академічне письмо

назва дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань (шифр, назва) 01 Освіта	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		<i>Методи навчання</i> <u>Лекції, практичні заняття</u>
Спеціальність (код, назва) 013 «Початкова освіта»	Загальна кількість годин – 90		
Освітній рівень (бакалавр/магістр) Магістр (1.10 р. н.)	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
	Лекції:		
Статус дисципліни (нормативна/вибіркова) спецсеминар / науковий семінар	<i>16</i>	<i>12</i>	
	Семінарські заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2 (2019)	-	-	<i>Форми поточного контролю</i>
	Лабораторні заняття:		
Семестр III сем.	-	-	<u>Підсумкові контрольні роботи</u>
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: <i>2год./тижд.</i> 16 години - самостійна робота 74 годин	<i>74</i>	<i>78</i>	<i>Форма підсумкового контролю</i>
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – українська	<i>1 / 1,5</i>	<i>1/10</i>	<u>Залік (звичайний) у III сем.</u>
Передумови навчання – «Сучасна українська мова з практикумом» та «Українська мова за професійним спрямуванням»			

Мета і завдання навчальної дисципліни – сформувати у студентів основи наукової етики, академічної доброчесності як складової академічної культури, творчої роботи з джерелами, недопустимість плагіату; уміння створювати українською мовою зразки різних видів академічного письма за фаховою тематикою (наукові статті, авторські тези доповідей, анотації, авторські анотації, реферати, курсові й магістерські роботи); визначати ключові слова, дослідити тему, довести власну точку зору, оцінити аргументи та грамотно викласти думки на папері; сформувати усвідомлення магістрами, що навички усного й писемного наукового мовлення, уміння писати тексти, публічної презентації своїх думок є запорукою успішної кар’єри в обраній сфері.

Основним завданням навчальної дисципліни «Академічне письмо» є формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності для забезпечення ефективного письмового спілкування в професійному середовищі, здатності до самооцінки, саморозвитку та самостійної наукової діяльності

Програма навчальної дисципліни: Академічна культура, академічна доброчесність, інтелектуальна власність, авторське право, порушення академічної чесності, плагіат, компіляція, покарання за академічну недоброчесність. Академічні тексти (стаття, авторські тези й анотації, ключові слова, реферати, курсові й магістерські роботи). Структурні, лексичні, стилістичні особливості написання академічних текстів. Культура наукового мовлення. Дослідницька робота. Джерельна база. Бібліографія. Правила посилань та цитувань.

Бібліографія: 1. Н. Шліхта, І. Шліхта. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. – К., 2016. – 61 с. (Створено в рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAUP у партнерстві з МОН України та за підтримки Посольства США в Україні). 2. Семенов О.М. Культура наукової української мови. 2-ге видання, стереотипне («Академія»), 2012. – 216 с. 3. Вихованець І. Р. Розмовляймо українською: мовознавчі етюди К., 2012. 4. Волощак Марія. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000. 5. Олександр Пономарів. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 2001.

Методичне забезпечення: студенти забезпечуються конспектами лекцій з проблемних питань курсу, навчальними посібниками автора курсу.

Зауваження: для вивчення навчальної дисципліни необхідні глибокі знання з курсів «Сучасна українська мова з практикумом», «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Лектор: Семеренко Ганна Василівна, професор, кандидат філологічних наук.

Факультет: факультет педагогіки і психології

Адреса: 01054, м. Київ, вул. Тургенєвська, 8-14, телефон: 484-40-06 (деканат).

1. Пояснювальна записка

Програма нормативної навчальної дисципліни «Академічне письмо» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня «Магістр», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» (спеціальностей 013 «Початкова освіта», 014 «Середня освіта (Здоров'я людини)», 012 «Дошкільна освіта»).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Академічне письмо» є академічна доброчесність як складова академічної культури, особливості української наукової мови, складові культури усного й писемного мовлення, зразки різних видів академічного письма, стилі мови і мовлення, нормативність спілкування.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Академічне письмо» тісно пов'язаний із сучасною українською літературною мовою, українською мовою за професійним спрямуванням, стилістикою, риторикою, культурою мовлення.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчання дисципліни «Академічне письмо» є навчити магістрів творчо працювати з науковими джерелами, створювати українською мовою зразки різних видів академічного письма за фаховою тематикою; сформувати в студентів професійно орієнтовану комунікативну компетентність у професійному середовищі, розвивати здатність магістрів до самооцінки та самостійної роботи, що уможливить подальший їх саморозвиток для задоволення власних наукових інтересів.

Основними завданнями вивчення курсу «Академічне письмо» є сформувані у магістрів:

- академічну доброчесність як складову академічної культури;
- основи наукової етики;
- основи творчої роботи з науковими джерелами, недопустимість плагіату;
- уміння знаходити і вибирати точні, дохідливі, доречні, правильні мовні засоби для вираження своїх думок і висловлювань;
- дотримання норм сучасної української літературної мови;
- уміння грамотно українською мовою створювати зразки різних видів академічного письма за фаховою тематикою: наукові статті, тези доповідей, анотації, авторські анотації, реферати, курсові й магістерські роботи тощо;
- уміння визначати ключові слова;
- уміння дослідити тему, довести власну точку зору, оцінити аргументи, грамотно викласти думки на папері;
- уміння усно презентувати власне дослідження.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми

№п/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поділ української мови на функціональні стилі, основні риси наукового стилю, застосування їх у мовленні; - єдність комунікативної й номінативної функцій мови; - словниковий склад мови як упорядковану лексико-семантичну систему; - лексико-граматичний матеріал, необхідний для розуміння та написання наукових текстів; - стилістичні особливості тексту; - мовні форми, властиві науковому мовленню; - основні види академічного письма (наукові статті, тези доповідей і ін.); - структурно-композиційні, мовні, комунікативно-риторичні особливості різножанрових текстів академічного письма; - способи висування гіпотез і побудови доказів; - методи написання наукової роботи; <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> -здійснювати комунікацію в письмовій формі в межах фахової тематики; - визначати приналежність тексту до наукового стилю мовлення; - використовувати необхідні для наукового стилю лексичні й граматичні форми; - дотримуватися норм стилістики; - зіставляти зміст різних джерел інформації з проблеми наукового дослідження, піддавати критичній оцінці думку авторів; - правильно організувати власні ідеї, ясно і переконливо обґрунтовувати і виражати їх; - реферувати й анотувати наукові тексти; - складати авторську анотацію, написати наукову статтю, тези доповіді та ін. види академічного 	<p>Педагогічна, мовна, комунікативна, культурологічна, стилістична, самоосвітня, інформаційна</p>

<p>письма;</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати ключові слова; - самостійно здобувати потрібну інформацію і творчо її використовувати для писемного спілкування; - цитувати авторів, посилаючись на наукові джерела; - оформляти відповідно до державних стандартів бібліографію; - дослідити тему; - довести власну точку зору; - грамотно викласти власні думки на папері; - усно презентувати результати дослідження; - правильно оформлювати наукові тексти різних жанрів; - користуватися словниками різних типів; - користуватися іншомовними словами, уміти замінювати їх, де можливо й потрібно, на українські відповідники; - користуватися термінами й професійною лексикою; - володіти науковим стилем мовлення і письма, мовними засобами наукового тексту. 	
--	--

Результатом вивчення курсу «Академічне письмо» є формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності для забезпечення ефективного письмового спілкування в професійному середовищі, здатності до самооцінки, саморозвитку та самостійної наукової діяльності.

II. Примірний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни « Академічне письмо» відводиться три кредити ECTS 90 годин (семінарські заняття – 16 годин; самостійна робота – 74 годин).

Форма контролю – залік.

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль 1. Формування академічної культури студента. Дослідницька робота. Робота з джерелами

Подані теми розроблені викладачем і самостійно вивчаються студентами до кожного семінарського заняття

Тема 1. Сутність курсу «Академічне письмо». Академічна культура, академічна доброчесність. Академічна культура й етика у вищій освіті. Академічна нечесність. Основні прояви академічної нечесності: плагіат, написання роботи на замовлення, подача як своєї роботи, написаної іншою особою; підказки, списування, використання підручників, гаджетів та ін. заборонених засобів під час будь-якої з форм контролю. Методи запобігання академічній нечесності. Західний досвід покарання за нечесність – прездача, переписування роботи, відрахування з університету. Кодекс професійної етики. Інтелектуальна власність. Авторське право.

Тема 2. Дослідницька робота: вибір теми, добір фактичного матеріалу. Робота з джерелами. Укладання бібліографії. Правила цитування та посилання на використані джерела. Цитата. Збереження особливостей авторського написання. Належне цитування й оформлення посилань – основна умова уникнення плагіату. Національні правила оформлення бібліографічних посилань (чинний ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальне положення та правила складання). Пошук інформації в Інтернеті. Пошук в Google, Google Scholar. Типи та види пошуку (адресний, повнотекстовий та ін.). Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science та ін.).

Стиль та види академічного письма. Загальні вимоги до наукової роботи. Види академічних текстів

Тема 3. Українська мова в науковому спілкуванні. Особливості функціонування української мови в науковому спілкуванні. Академічне письмо як компонент наукового дослідження. Мовно-стильові засоби академічного письма. Особливості наукового стилю української мови. Функції академічних текстів. Види академічних текстів. Лексикографічна компетенція як показник мовної культури науковця.

Тема 4. Загальна характеристика видів академічного письма. Монографія, дисертація, магістерська робота, реферат, наукова стаття, різні види анотацій, тези, рецензія. Розміри й оформлення академічних текстів.

Тема 5. Вимоги до мовленнєвого оформлення академічних текстів. Культура наукового тексту. Нормативне застосування наукової мови в усній і писемній формах, високий рівень мовнокомунікативної культури. Головні категорії, властивості, структура, мовні засоби наукового тексту, основи майстерності наукового виступу, нормативне вживання мовних засобів наукового стилю. Єдність, зв'язність і впорядкованість усього тексту і його структурних

частин. Використання словників, довідників як основних засобів кодифікації Терміни, наукова фразеологія, абстрактна лексика в академічному письмі. Міркування, опис, розповідь як спосіб аргументації в міркуванні. Фахова мова як засіб забезпечення порозуміння між людьми, які працюють у цій сфері.

Тема 6. Наукова стаття і тези як види академічного письма. Стаття як самостійний науковий твір. Сучасні вимоги до змісту, структури й оформлення наукової статті. Принципи побудови наукової статті, етапи підготовки статті до друку. Структура наукової статті: назва, відомості про автора, анотації (українською й англійською мовами), ключові слова. Вступ, аналіз останніх наукових публікацій з теми дослідження, теоретичне обґрунтування, постановка проблеми, визначення мети, завдань, актуальність; формування дослідницьких питань і гіпотез; метод, результати дослідження, аналіз даних, дискусія; наукова й методична значущість; рекомендації і перспективи подальшого дослідження, висновки, список використаних джерел (іноді додатки). Тези як специфічний науковий жанр. Підготовка тез доповіді. Правила написання анотацій до статті. Мовностилістичні вимоги до тексту статті, тез, анотації.

Тема 7. Структура, композиційні й мовностилістичні особливості наукової (магістерської) роботи. Вступ і його складники. Особливості формулювання мети та завдань роботи. Актуальність. Визначення предмета та об'єкта. Наукова новизна роботи. Теоретичне та практичне значення (цінність). Методи дослідження. Головна частина: теоретична та практична частини роботи. Принципи поділу роботи на розділи й підрозділи. Написання висновків. Зв'язок вступу і висновків (відповідність висновків завданням, зазначеним у вступі) . Додатки до роботи. Абзаци. Зв'язність і цілісність тексту. Мовні засоби поєднання частин наукового тексту. Стилістика наукового тексту, коректне використання в тексті синонімів, термінів, порівнянь, аббревіатур, скорочень. Правила написання магістерської роботи, її лексико-граматичні, синтаксичні, стилістичні особливості.

Семінарські заняття (16 годин)

Заняття 1.

1. Теоретична частина – поняття про академічне письмо. Загальна характеристика наукового стилю мовлення. Терміни. Наукова фразеологія

2. Усні виступи: «Академічна доброчесність – вибір успішних професіоналів». «Плагіат у студентських роботах»

Дискусія на тему: «Чи є плагіат невід'ємною частиною наукової творчості?»

Практичне завдання: написати твір на одну з тем: «Ідеальний викладач очима студентів»; «Що дасть мені в майбутньому дотримання норм академічної доброчесності в університеті?»

3. Організація роботи над науковою статтею: визначення наукової проблеми, способу її вирішення, наукових даних, що доводять правильність обраного способу (емпіричні дані, висновки, зроблені іншими дослідниками).

5. Обговорення домашніх творів. Мовленнєві особливості усного повідомлення.

Домашнє завдання – обрати тему (статті) доповіді на студентській науковій конференції, сформулювати її. **(4 години)**

Заняття 2.

1. Теоретична частина – види цитувань, їх оформлення. Державні стандарти бібліографічних посилань. Види академічних текстів. Мовно-стильові засоби академічного письма.

2. Аналіз наукових текстів. Зіставлення науково-популярної й власне наукової статті, аналіз розбіжностей.

3. Редагування формулювання обраних тем статей, доповідей, повідомлень.

4. Презентація, редагування, обговорення тез доповідей, написаних вдома. Домашнє завдання – написати анотацію до тез доповіді, визначити ключові слова. Написати тези доповіді на обрану тему. Проілюструвати кілька цитувань. **(2 години)**

Заняття 3.

1. Практичне користування різними типами словників української мови. Перекладні словники. Галузеві словники. Уміння користуватися довідковою літературою. Синоніми в науковому мовленні. Вимоги до написання статей. Алгоритм написання наукової статті (формулювання задуму і складання плану статті; розвиток наукової гіпотези; здійснення зворотного зв'язку між розділами статті; чітка логічна структура компонування окремих розділів статті; відбір і підготовка матеріалів; групування матеріалів). Мовностилістичні особливості викладу матеріалу. Анотація. Ключові слова.

2. Аналіз та редагування анотацій, визначених ключових слів.

3. Обговорення, редагування сформульованих тем статей і їх планів. Обговорення проектів статей.

Домашнє завдання: Сформулювати тему статті за змістом магістерської роботи. Скласти її план. До 4 заняття укласти список літератури до магістерської роботи. Написати статтю на обрану тему. Проілюструвати цитати й посилання. Дотримуватися вимог до написання статті. **(4 години)**

Заняття 4.

1. Теоретична частина – наукова й фахова мова. Спільні й відмінні риси. Використання кожної.

2. Перевірка, редагування списку літератури до магістерської роботи.

3. Робота з текстами статей, опрацювання рукопису; перевірка правильності оформлення, літературна правка).

Домашнє завдання – робота над статтею. (2 години)

Заняття 5.

1. Теоретична частина – структура магістерської роботи. Мовностилістичні особливості написання. Абзаци. Зв'язність і цілісність тексту. Мовні засоби поєднання частин тексту Презентація статей, редагування, внесення авторських правок.

2. Написання анотацій. Визначення ключових слів.

Домашнє завдання – написати рецензію на статтю (обмінятися статтями з одногрупниками).

3. Обговорення, редагування рецензій на статті.

Домашнє завдання: Обґрунтувати актуальність обраної теми магістерської роботи (письмово). Написати Вступ до магістерської роботи.

Редагування текстів Вступу до магістерських робіт. (2 години)

Заняття 6.

Модульна контрольна робота. (2 години)

8. Самостійна робота (перевіряється на практичних заняттях та в дні консультацій викладача)

№	Назва теми	Кількість годин. Термін виконання
1.	Наукова проблема і її опис. Програма і план дослідження.	6 год. вересень 2019
2.	Збір та обробка інформаційних матеріалів. Використання джерел з мережі Інтернет та друкованих видань.	6 год. вересень 2019
3.	Авторство і анонімність в науковому тексті. Запозичення.	6 год. вересень 2019
4.	Структура абзацу. Основна ідея, розвиток основної ідеї, ілюстрація ідеї, висновок.	6 год. жовтень 2019
5.	Використання абревіатур. Використання займенників і скорочень. Мовні засоби поєднання частин наукового тексту. Синоніми в науковому тексті. Слова-маркери.	8 год. жовтень 2019
6.	Ставлення автора до цитованого матеріалу. Різні способи цитування: пряме цитування та посилання.	6 год. жовтень 2019
7.	Використання посилань. Фрази і вирази, які використовуються для включення посилань і цитат в текст роботи.	6 год. жовтень 2019

8.	Доповідь. Цілі написання доповіді. Структура доповіді. Огляд літератури. Презентація доповіді.	6 год. листопад 2019
9.	Наукова стаття. Редагування тексту статті однокласника. Анотація. Ключові слова. Тези доповіді.	6 год. листопад 2019
10.	Програма Microsoft Power Point і її можливості. Створення презентації на основі шаблону Microsoft Power Point. Налаштування анімації її об'єктів, переходів слайдів і демонстрації презентації. Створення презентації з малюнками-фотографіями. Підготовка роздаткового матеріалу.	6 год. листопад 2019
11.	Ознайомлення з текстом «Положення про академічну доброчесність в НПУ імені М.П. Драгоманова»	6 год. вересень 2019
12.	Національні правила оформлення бібліографічних посилань (чинний ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальне положення та правила складання).	6 год. вересень 2019
		Усього: 74 години

9. Індивідуальні завдання

1. Підготувати аналіз наукових текстів з обраної теми наукового дослідження (програма і план дослідження).
2. Підготувати змістовний аналітичний огляд вже опублікованої наукової статті.
3. Провести змістовний і текстологічний аналіз вже опублікованої статті.
4. Підготувати анотацію своєї наукової праці: курсової роботи, наукової публікації.
5. Підготувати начерк теоретичного розділу курсової, бакалаврської роботи: концептуальна частина і методологія дослідження.
6. Підготувати презентацію теоретичної частини наукового дослідження з використанням мультимедійного проєктора.

10. Методи навчання

Інтерактивний метод навчання, який включає інтерактивні лекції-дискусії, читання, обговорення, робота з текстами в групах, презентації.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання для підсумкового контролю

- 1 Сутність курсу «Академічне письмо».
- 2 Академічна культура й етика у вищій школі.
- 2 Академічна нечесність, основні її прояви.
- 3 Методи запобігання академічній нечесності.
- 4 Інтелектуальна власність.
- 5 Авторське право.
- 6 Цитата. Правила цитування й оформлення посилань.
- 7 Державні стандарти бібліографічних посилань.
- 8 Пошук інформації в інтернеті.
- 9 Загальна характеристика видів академічного письма.
- 10 Вимоги до мовленнєвого оформлення академічних текстів.
- 11 Науковий стиль української мови. Основні його ознаки.
- 12 Функціональне призначення наукового стилю.
- 13 Вимоги до «культури наукового мовлення».
- 14 Наукове й професійне мовлення. Спільні й відмінні риси.
- 15 Норми літературної мови в усній і писемній формах.
- 16 Терміни.
- 17 Наукова фразеологія.
- 18 Абстрактна лексика в академічному письмі.
- 19 Типи словників української мови.
- 20 Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до змісту, структури й оформлення статті.
- 21 Тези доповіді, вимоги до оформлення й написання.
- 22 Анотація до статті. Особливості написання.
- 23 Ключові слова.
- 24 Рецензія на статтю. Вимоги до написання.
- 25 Поділ наукового тексту на розділи й підрозділи. Абзаци в науковому тексті.
- 26 Мовні засоби поєднання частин наукового тексту.
- 27 Синоніми в науковому тексті.
- 28 Структура магістерської роботи. Вступ, його складники, особливості формулювання.
- 29 Усна презентація виконаного дослідження.

Список рекомендованої літератури:

1. Американська асоціація університетських професорів // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 257–258.
2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).
3. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») // Бюлетень ВАК України. – К., 2011. – № 9/10. – С. 2–10.
4. Етичний кодекс ученого України [проект]. – К.: Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2009. – 16 с.
Ідея Університету: Антологія / Упоряд. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська. – Львів: Літопис, 2002. – 304 с.
5. Кодекс етики університету Конкордія // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 231–256.
6. Нортвудський університет (американський приватний університет, заснований у 1959 р.). Кодекс етики // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 259 – 260.
7. Code of ethics of the Ukrainian Fulbright Association. Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України / Харківська правозахисна група. – Харків: Права людини, 2008. – 32 с.

Посібники, підручники, довідкова література

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. – 4-е вид. перероб. і доп. – Київ: «Українська книга», 1997. – 336 с.
2. Вихованець І.Р. Розмовляймо українською: мовознавчі етюди/ Іван Вихованець; післямова А. Загнітка. – К.: Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2012. – 160 с.
3. Волощак Марія. Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. – К.: Вид. центр «Просвіта», 2000. – 128 с.
4. Коваль А.П. Культура ділового мовлення. Писемне та усне ділове спілкування. Вид.2-е, перероблене і доповнене, Видавниче об'єднання «Вища школа», Видавництво при Київському державному університеті, К, 1977. – 295 с.

5. Культура української мови. Довідник/ С.Я. Єрмоленко, Н.Я. Дзюбишина-Мельник, К.В. Ленець та ін.; за ред. В.М. Русанівського. – К.: - Либідь, 1990. – 304 с.
6. Литвин Л.П., Семеренко Г.В. українська мова за професійним спрямуванням: теорія і практика: навч. посібн./Л.П. Литвин, Г.В. Семеренко. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2016. – 424 с.
7. Олександр Пономарів. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посібник. 2-ге вид. стереотип. – К.: Либідь, 2001. – 240 с.
8. Семенов О.М. Культура наукової української мови. 2-ге видання, стереотипне («Академія»), 2012. – 216 с.
9. Фаріон І.Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей): [монографія], - Вид. 3-тє, доп. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 332 с.
10. Н.Шліхта, І.Шліхта. основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. – К., 2016. – 61 с. (Створено в рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP у партнерстві з МОН України та за підтримки Посольства США в Україні).